

Challenging Nuclear: Antinuclear Movements in Postauthoritarian Indonesia

Sulfikar Amir

Received: 26 September 2008 / Accepted: 17 August 2009 / Published online: 11 September 2009
© National Science Council, Taiwan 2009

แปลโดย

สุนทร คุณชัยมั่ง

24 มีนาคม 2554

สรุปย่อ

ในกลางปี 2006 รัฐบาลอินโดนีเซียประกาศแผนที่จะสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์เพื่อรองรับการขยายตัวของการใช้ไฟฟ้าของประเทศในอนาคต - เป็นการตัดสินใจในระดับรัฐบาลที่จะ go nuclear ในขณะที่กลุ่มต่อต้านก็ได้ชูประเด็นต้าน ว่ารัฐบาลปัจจุบันไม่สามารถที่จะรับผิดชอบจัดการโครงการที่มีความเสี่ยงทางเทคโนโลยีสูงนี้ได้ (high –risk technology)

เอกสารการศึกษาเป็นผลงานของ Sulfikar Amir ใช้วิธีการศึกษามผสมกันระหว่าง STS and social movement เพื่อที่จะศึกษาถึงวาทกรรมเรื่องความเสี่ยงของโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์และการไม่เชื่อถือในรัฐบาลนั้นจะนำไปสู่การก่อตัวเป็น ขบวนการเคลื่อนไหวต่อต้านนิวเคลียร์ได้อย่างไร เป็นการศึกษา

สถานการณ์ทางการเมืองในยุคหลังอำนาจนิยมแบบเบ็ดเสร็จของซูฮาร์โต เป็นการตั้งข้อสังเกตว่า การสร้างเครือข่ายขององค์กรประชาสังคมเคลื่อนไหวต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์เป็นหนึ่งในการยกระดับการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาธิปไตย ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เอกสารนี้เน้นที่จะศึกษาข้อมูลภาคพลเมืองในเชิงประจักษ์ (civic epistemology) ที่จะรวบรวมเป็นความเชื่อ / ความนิยมของประชาชน ไปต่อต้านปะทะกับการคำนวณในทางวิทยาศาสตร์ในเรื่องความเสี่ยงของโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ โดยในที่สุดกลุ่มประชาสังคม ก็มีข้อเสนอให้อินโดนีเซียพัฒนาพลังงานโดยใช้ทรัพยากรจากท้องถิ่นเป็นพลังงานทางเลือกที่เหมาะสม

1. Introduction

- ยุคสงครามเย็นมีผลต่อการปกครองประเทศต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในช่วงปี 1950s-1960s เป็นยุคที่ผ่านพ้นยุคล่าอาณานิคม – ชาวตะวันตก ยุคนี้เป็นพลังสำคัญในการผลักดันการพัฒนาในขณะนั้น จะเห็นตัวอย่างได้ดีจากอินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ โดยที่ลักษณะร่วมประการหนึ่งของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ การพัฒนาเทคโนโลยีจะอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐ
- ในอินโดนีเซีย ก็มีการกำกับการพัฒนาเทคโนโลยีไว้กับรัฐ โดย the New Order regime (1966-1998) ภายใต้การบริหารงานของ ปธน.ซูฮาร์โต มีการดำเนินงานทางด้านเทคโนโลยีในโครงการต่างๆในสมัยของซูฮาร์โต เช่น sophisticated aircraft manufacturing ในเมืองบันดุง เป็นโครงการที่ซูฮาร์โต ให้อยู่ความดูแลของรัฐมนตรีสำนักวิจัย ซึ่งก็คือ B.J.Habibi ที่ต่อมาก็เป็นประธานาธิบดีต่อจากการลงจากตำแหน่งของซูฮาร์โต (ปี 1998) หลังการชุมนุมของประชาชนหลังผลกระทบจากวิกฤติทางการเงินของเอเชีย (1997)
- ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ยุโรปมีการศึกษาเรื่อง social movements อย่างเข้มข้น และมีการบัญญัติคำศัพท์คำใหม่ว่า new social movements : NSMs ซึ่งได้ให้ความหมายขยับตัวออกไปจากการตั้งอยู่บนพื้นฐานของความขัดแย้งชนชั้น (class-base conflicts) ไปสู่ประเด็นที่เป็นประชาธิปไตยที่ผูกพันกับการเป็นประเด็นของสาธารณะ /ระดับโลก เช่น สิ่งแวดล้อม สุขภาพ สิทธิมนุษยชนและสันติภาพ (Scott 1990)
- ผลกระทบจากการพัฒนาความรู้ทางเทคโนโลยีที่มีต่อความเป็นมนุษย์และสิ่งแวดล้อมนี้ มีสำนักคิดที่เน้นการศึกษาในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ โดยมุ่งเน้นไปยังส่วนที่เป็นตัวกระตุ้นหรือเร่งเร้าให้สร้างผลิตภัณฑ์และใช้ประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การทางสังคมที่มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นนั้น ไม่ได้ให้ความหมายว่า ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นๆ จะเพิ่มขึ้นหรือลดลง (Beck 1992)
- ประเด็นข้อถกเถียงข้างต้น ทำทนายต่อการเคลื่อนไหวทางสังคมในประเด็น nuclear proliferation

- ประวัติศาสตร์ของการจัดตั้งกลุ่มต่อต้านนิวเคลียร์ (Antinuclear Movements) ของโลก เริ่มขึ้นในทศวรรษ 1960s ในระหว่างสงครามเวียดนาม เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการเพื่อสันติภาพของโลก (peace movements) ต่อมาในช่วงปี 1970s ขบวนการนี้ได้เพิ่มความสนใจมายังสิ่งแวดล้อม และได้ให้ความสำคัญไปยังโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ในอเมริกาเหนือ (Price 1982) – โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากเกิดเหตุการณ์ที่ทรีไมล์ ไอส์แลนด์ ในปี 1979 -ผู้แปล
- มีนักวิชาการทางสังคมวิทยา ที่จะอธิบายเรื่องต่างๆที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหวมวลชน (explain mobilization) โดยพัฒนาขึ้นเป็นทฤษฎีโดยคำนึงถึง เป้าหมาย (goals) และ ยุทธศาสตร์ (strategies) โดยเรื่องกลุ่มต่อต้านนิวเคลียร์ก็เป็นชุดความคิดหนึ่งที่จะมีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมของแต่ละประเทศ (context of industrialized nation) นอกจากนี้ในทฤษฎีนี้จะพิจารณาถึงโอกาสในทางการเมือง (political opportunity structures) โดยเรื่องนี้เป็นสาระสำคัญประการหนึ่งของประชาธิปไตย (Kitschelt 1986) ในขณะเดียวกันก็มีศึกษาถึงการตอบสนองของชนชั้นนำ (หรือรัฐบาล –ผู้แปล) และผลลัพธ์ในเชิงนโยบาย โดยมุ่งเน้นที่จะพิจารณาในเรื่องของพลวัต (dynamics) การลื่นไหลไปตามสภาพที่ดำรง (fluid) และกระบวนการจัดการแบบเฉพาะหน้า (contingency process) (Flam 1994) การศึกษาในเรื่องของนิวเคลียร์ในเอกสารนี้ก็ยึดเอาตามกรอบแนวคิดนี้เป็นตัวตั้ง
- มีข้อสังเกต 3 เรื่องในเอกสารศึกษานี้ คือ (1) องค์ประกอบที่เป็นเงื่อนไขทางการเมือง ที่เป็นการผสมเรื่องประชาธิปไตยกับเชื้อเพลิงพลังงาน (2) การเคลื่อนไหวและความหลากหลายของกลุ่มที่จะเข้ามารวมตัวกัน (3) ข้อเสนอที่เป็นเรื่องการลดความเสี่ยง – พลังงานทางเลือกและการมีส่วนร่วมในพื้นที่ของภาคชนบท
- การศึกษานี้ ระบุว่า มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขบวนการขนาดใหญ่ของการต่อต้าน เป็น macrotransformations ในการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศ เพราะเป็นเรื่องของความเสี่ยง ประกอบกับการเกิดขบวนการประชาสังคมที่ผสมกันระหว่างชนชั้น กลุ่มศาสนา พรรคการเมือง
- ส่วนที่ซ่อนอยู่ (underlying) ในอำนาจของฝ่ายต่อต้าน คือ ส่วนที่เป็นความรู้ที่สามารถไปด้วยกันได้กับการเคลื่อนไหวของพลเมือง หากจะยึดตามแนวคิดของ Sheila Jasanoff (2005) เกี่ยวกับการสถาปนาความรู้เชิงประจักษ์จากการเรียนรู้ของพลเมือง (civic epistemology) ก็จะพบความเป็นจริงได้อย่างชัดเจนใน context นี้ โดยที่ Jasanoff วิพากษ์ความคิดนี้ว่า ผู้รู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความขัดแย้งที่มีกับสาธารณชนเกิดขึ้นก็เพราะพวกเขาขาดความรู้
- ในการศึกษาี้แสดงให้เห็นว่า การต่อต้านนิวเคลียร์ไม่ได้เกิดขึ้นเพราะขาดแคลนความรู้ แต่เป็นการ form ความรู้ขึ้นมาจากส่วนที่ต่างกัน และเป็นสถาปนาความรู้ในเชิงประจักษ์ เช่น การนำเอาเรื่องความเสี่ยงในชีวิตประจำวันของชาวอินโดนีเซียมาประกอบในการพิจารณาเรื่อง nuclear risks แต่กลับเป็นประเด็นที่ไม่มีผลต่อความเชื่อถือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแบบการอ้างอิงสถาบันทางความรู้/สถาบันทางสังคม (Jasanoff 2005 : 255)

- ในต้นยุคของการจัดระเบียบใหม่ของอินโดนีเซีย (new order) BATAN เคยศึกษาความเป็นไปได้ที่จะสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ ตามแผนการดำเนินงานในปี 1972 ซึ่ง IAEA ก็ได้ยืนยัน / เห็นชอบแล้ว แต่ไม่คืบหน้า เพราะพลังงานอินโดนีเซียในขณะนั้นพึ่งพาน้ำมันเป็นหลัก และเป็นอาณาจักรทางเศรษฐกิจการเมืองในยุคนั้น ข้อเสนอการพัฒนาโรงไฟฟ้านิวเคลียร์จึงเลื่อนออกมาเรื่อยๆ จนกระทั่งการลงจากอำนาจของซูฮาร์โต ในปี 1998
- BATAN เป็นชื่อย่อของ National Atomic Energy Agency (Badan Tenaga Atom Nasional or BATAN (<http://www.batan.go.id/en2008/profil.php>))
- ซูฮาร์โตได้ผูกกระบวนเศรษฐกิจไว้กับน้ำมันนั้น และได้ส่งผลในระยะต่อมาเนื่องจากปริมาณสำรองน้ำลจลดลงอย่างรวดเร็ว ข้อเสนอการพัฒนาเรื่องการใช้พลังงานนิวเคลียร์ ได้รับการขานรับในระยะถัดมา โดย BATAN's nuclear power program และรัฐบาลของ Megawati (2002-2004) โดยความรับผิดชอบจัดทำนโยบายด้านพลังงานแห่งชาติ เป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานและกิจการทรัพยากรเหมืองแร่ (Ministry of Energy and Mineral Resources) ในปี 2004 โดยการช่วยเหลือทางการเงินและเทคนิคจาก IAEA
- ตามแผนงานของกระทรวงพลังงานอินโดนีเซีย จะเริ่มโครงการนี้ในปี 2006 ตามยุทธศาสตร์การผสมผสานพลังงาน (energy mix) เป็นแผนในระยะ 20 ปี โดยจะใช้พลังงานนิวเคลียร์ 2 % และตามแผนนี้จะสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 4 โรง โดยมีกำลังผลิตไฟฟ้า ที่ 4,000 MW ในปี 2025 ต่อมา BAPETEN – The Nuclear Regulatory Agency (ทำหน้าที่เป็นองค์กรกำกับดูแล – ผู้แปล) ได้เห็นชอบในแผนนี้แล้ว และในระดับโครงการ The Muria Peninsula in Central Java ก็จัดอภิปรายสำหรับการคัดเลือกพื้นที่ที่จะก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ขึ้นเป็นแห่งแรกนี้ไปแล้ว
- แผนงานและการดำเนินงานข้างต้น เป็นที่ยอมรับในชนชั้นนำของรัฐ เทคโนโลยี และ นักการเมืองที่จะดำเนินตามแผน go nuclear โดยมีสมมติฐานว่า ความผันผวนของราคาน้ำมัน และการเปิดตลาดเสรีกำลังรุกคืบต่ออินโดนีเซีย – ในอนาคตอินโดนีเซีย จะต้องเป็นผู้นำเข้าน้ำมัน การแสวงหาพลังงานทางเลือก พลังงานทดแทน จึงเป็นเรื่องจำเป็น ในขณะที่ว่า ฝ่ายต่อต้านเห็นว่า การสร้างเครือข่ายด้านนิวเคลียร์และด้านรัฐในประเด็นการจัดการทรัพยากรนั้น จะเป็นการนำเอาวิธีคิดแบบ civic epistemology ไปสร้างนโยบายการใช้เชื้อเพลิงผลิตพลังงานของคนชั้นล่าง (grassroots) ที่จะแก้ไขส่วนที่เป็นวิกฤติ (ของพวกเขา) ประเด็นนี้ จะเป็น momentum ที่กลุ่มต่อต้านนิวเคลียร์ จะอิงไปสู่การสร้างนโยบายใหม่ที่เป็น alternative energy movement – เป็นประเด็นที่นำเสนอของเอกสารนี้

2. Nuclear Desire

- ในปี 1959 Sukarno ได้จัดตั้งสถาบันศึกษาเรื่องพลังงานนิวเคลียร์ขึ้น ต่อมาพัฒนาเป็น the National Agency for Atomic Power (BATAN) พร้อมกันนั้น อินโดนีเซียก็อยู่ภายใต้ความ

- ร่วมมือกับ US ตามนโยบายของ Eisenhower ที่จะขยายเทคโนโลยีด้านนิวเคลียร์และสนับสนุนงานพัฒนากองทัพที่จะศึกษา atomic projects
- ในปี 1961 ได้จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการวิจัยเตาปฏิกรณ์ที่บังคับ เรียกว่า Triga – Mark 2 พร้อมกับสร้างความร่วมมือกับมาเลเซีย (ซุการ์โนประกาศที่จะผลิตอาวุธนิวเคลียร์) ต่อมาอินโดนีเซียในยุคซุฮาร์โตขึ้นมารองอำนาจแทน ตามแผนของจัดระเบียบใหม่ (new order) โดยที่เมื่ออเมริกาหนุนหลัง และมีนโยบายในเรื่องนี้แตกต่างกัน
 - จากแผนการพัฒนานิวเคลียร์ตามความร่วมมือของแผนสันติภาพ อินโดนีเซียลงทุนที่สร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ขนาดเล็ก เป็นงานวิจัย โดย 100 กิโลวัตต์ ในเมือง Yogyakarta ในปี 1970 และตามด้วยโรงไฟฟ้าขนาด 30 MW ใน Serpong เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยของ cobalt radiator –equipped research ใน Pasar Jumat , Jakarta
 - การนำเสนอนโยบายนิวเคลียร์จะเกี่ยวข้องกับระดับยุทธศาสตร์การสร้างชาติไปด้วย กรณีการจัดระเบียบใหม่ของซุฮาร์โต ก็มีความเกี่ยวข้องว่าจะเป็นงานวิจัย ในประวัติศาสตร์เรื่องนี้จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างอำนาจทางการปกครองอย่างแนบแน่น เช่น กรณีของฝรั่งเศส จะเป็นการแสดงถึงแยกออกจากการพึ่งพา การสร้างความเป็นอัตลักษณ์ของชาติ (Gabrielle Hecht 1998) ในกรณีของอินเดีย จะแสดงถึงการผ่านพ้นยุคอาณานิคมและเข้าสู่ยุค modernity (Itty Abraham 1998) เช่นเดียวกันกับการจัดสรรทุนของการการจัดระเบียบใหม่กับการจัดการผลกระทบจาก greenhouse emission ซึ่งอินโดนีเซียเป็นประเทศที่ปล่อยมลภาวะในเรื่องนี้ เป็นที่สามของโลกรองลงมาจาก US / China และการพัฒนาโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เชื่อกันว่าจะช่วยลด greenhouse effects
 - การพัฒนาโรงไฟฟ้านิวเคลียร์นี้ในอินโดนีเซีย ในสภาพ ก็ปะทะกันระหว่างฝ่ายเทคโนโลยีที่ยึดตามแบบแผนของการจัดระเบียบใหม่ของซุฮาร์โต และแบบเร่งพัฒนาแบบ Megawati ดังที่ปรากฏในคำสัมภาษณ์ของนักการเมืองท่าหนึ่งในฝ่ายสนับสนุนว่า

หากอินโดนีเซียไม่สร้างโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ ก็จะไล่ตามหลังเวียดนามที่แผนบรรจุโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในปี 2015 ในขณะที่มาเลเซียมีในปี 2025 เรากลัวเกินไป เราไม่คิดถึงปัญหาวิกฤติด้านพลังงาน สำหรับฉัน อินโดนีเซียจะต้อง go nuclear ไม่เช่นนั้น ประเทศจะพบกับความยากลำบาก

3. Risk and Distrust

- ต้องหมายเหตุไว้ในความเข้าใจเบื้องต้น ว่า การต่อต้านโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในอินโดนีเซีย ไม่ใช่เรื่องที่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนทุกภาคส่วน เช่นเดียวกับฝ่ายสนับสนุนก็อยู่ในลักษณะเดียวกัน อย่างไรก็ตาม BATAN นั้น จะพยายามสกัดทานฝ่ายต่อต้านเป็นระยะๆ
- ในที่ต่างๆที่มีการแนะนำโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ จะมีการต่อต้านปรากฏขึ้นที่นั่น เป็น social response แม้ว่า BATAN จะระมัดระวังให้ความใส่ใจยืนยันในรายละเอียดในงานวิจัยด้าน

- ความปลอดภัยของโรงไฟฟ้าที่ Muria plant จะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของ IAEA ฝ่ายต่อต้านก็พยายามที่จะเน้นให้เห็นถึงผลกระทบของโรงไฟฟ้าที่เซอร์โนบิล เป็นการเปรียบเทียบ
- ที่ตั้งประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งตั้งอยู่ตามแนวของ ring of fire -ขอบของมหาสมุทรแปซิฟิกและยังมีภูเขาไฟปะทุอยู่ ก็เป็นประเด็นอีกเรื่องหนึ่งของการต่อต้าน กรณีนี้ BATAN อธิบายโดยใช้กรณีตัวอย่างของญี่ปุ่นซึ่งมีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 55 แห่งทั่วประเทศ ผลิตไฟฟ้าเป็น 40 % ของประเทศ ก็ตั้งอยู่ตามแนวภูเขาไฟนี้เช่นกัน BATAN ตั้งประเด็นว่า แม้ว่าแผ่นดินไหวจะโจมตีญี่ปุ่นแต่ก็ไม่เคยเกิดความเสียหายครั้งใหญ่ต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ มากกว่านั้น ในทางภูมิศาสตร์ อินโดนีเซียไม่ได้ตั้งอยู่จุดสำคัญของประเด็นเสี่ยงดังกล่าว ในหลายปีมานี้ BATAN ก็เปิดเผยการบำรุงรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของเตาปฏิกรณ์ จากประสบการณ์ของญี่ปุ่นและนักวิทยาศาสตร์ของ BATAN ยืนยันว่า โรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์มีความเสี่ยงไม่มากนัก และในทางปฏิบัติจะต้องมีการปฏิบัติตามมาตรฐานของสากลและระบบการจัดการความปลอดภัยในหลายระดับชั้น (เมื่อ 11 มีนาคม 2011 เกิดกรณี แผ่นดินไหว /สึนามิ – Fukushima power plant ได้รับความเสียหายและมีการรั่วไหลของกัมมันตรังสีบางส่วนในขณะระบายความร้อนจากเตาปฏิกรณ์ - เหตุผลนี้ไม่น่าจะยังใช้ได้ผลในอินโดนีเซียในวันนี้ – ผู้แปล)
 - การจัดการของ BATAN ในเรื่องนี้ มุ่งที่จะให้ข้อมูลการศึกษา (education) และการกระจายความรู้เชิงลึกที่มีต่อมาตรฐานการจัดการความปลอดภัยของนิวเคลียร์ กับรัฐบาลท้องถิ่น (local government) โดยเฉพาะในเมือง Jepara district โดย workshops / seminars / public discussions การผลิตสื่อภาพยนตร์เรื่องการจัดการความปลอดภัยของโรงไฟฟ้าและแจกจ่าย copy ไปยังผู้อยู่อาศัยใน Jepara
 - แนวทางข้างต้น มีนักวิชาการชื่อ Ulrich Beck ได้วิพากษ์ว่า เป็นแนวความคิดการจัดการความเสี่ยงที่ยืนอยู่บนพื้นฐานของโอกาส – ความเป็นไปได้ที่จะเกิด /จุดอ่อนของแนวความคิดนี้คือการปฏิเสธสิ่งที่แตกต่างออกไป หรือกรณีที่ BATAN ไปสรุปว่า ประชาชนที่มีแนวความคิดแบบต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ เป็นเพราะการขาดความรู้ (lack of knowledge) ซึ่งเป็นการด่วนสรุปและกลัวในความคิดแบบตรงๆของสาธารณะ
 - การศึกษา ของ Mary Douglas และ Aaron Wildavsky (1982) พบว่า การรับรู้เรื่องความเสี่ยงจะไม่ไปลดความเป็นสากลของมาตรา/หน่วยวัดเรื่องความเสี่ยง เพราะการรับรู้เรื่องความเสี่ยงเป็นเรื่องขององค์ประกอบทางสังคม
 - ตามที่ได้อธิบายข้างต้น BATAN ล้มเหลวในเรื่องดังกล่าวและไม่เกิดการยอมรับโดยสาธารณะของอินโดนีเซีย ในขณะที่ BATAN เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านเทคนิคและรับผิดชอบในเรื่องนิวเคลียร์นี้โดยตรง แต่สาธารณะกลับพิจารณาเรื่องความปลอดภัยนิวเคลียร์จากบริบททั่วไปทางสังคม ซึ่งต่างไปจากวิธีคิดแบบ BATAN นี้คือการปะทะกันระหว่างการจัดการเสี่ยงกับเรื่องการไม่เชื่อถือ (risk and distrust) ของทั้งสองฝ่าย

- หากจะพิจารณาเป็นประเด็นในสังคมประชาธิปไตย Langdon Winner (2004) บอกว่า ความเชื่อถือ เป็นโครงสร้างประเภทหนึ่งของสังคม ที่ประชาชน /สังคมจะมีต่อรัฐ เรื่องของนิวเคลียร์ก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบที่จัดการโดยรัฐ (bureaucracy) ไปด้วย ในกรณีที่สังคมมองว่า รัฐมีความเชื่อถือต่ำก็มีความเชื่อถือต่อการจัดการเรื่องเสี่ยงๆ ต่ำตามไปด้วย ทั้งนี้ก็เพราะ ก่อนหน้านี้รัฐบาลอินโดนีเซีย ล้มเหลวต่อการจัดการต่ออุบัติเหตุขนาดใหญ่ 3 เรื่องด้วยกัน คือ (1) กรณีเรือ Senopati boat ล่ม และผู้โดยสาร จำนวน 200 คน ต้องประสบชะตากรรมในการช่วยเหลือตัวเองแบบตามมีตามเกิด ในทะเล Java ในปี 2007 รุ่งขึ้นตอนเช้าวันต่อมา เครื่องบินโดยสารเอกชน Adam Air บินจาก Surabaya จะไป Mindanao ตกที่นอกเกาะ Sulawesi ผู้โดยสารและลูกเรือเสียชีวิตทั้งหมด และเกิดความล้มเหลวในการช่วยเหลือเบื้องต้น (2) ต่อมา อีก 1 เดือน เรือ Levina ferry เรือโดยสารที่กำลังออกจากท่าเรือ Jakarta เกิดไฟไหม้ และทำให้มีผู้คนเสียชีวิต 10 คน โดยไม่มีการเตือนภัย (3) สายการบิน Guruda Indonesia รัฐวิสาหกิจสายการบินแห่งชาติของอินโดนีเซีย ซึ่งมีสถิติความปลอดภัยในเกณฑ์สูง ตกที่เมือง Yogyakarta ทำให้คนเสียชีวิต 38 คน กรณีดังกล่าวทำให้ EU ห้ามสายการบินนี้ เพื่อกดดันให้รัฐบาลอินโดนีเซียปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัย เหตุการณ์เหล่านี้เป็นประเด็นแพร่หลายแบบทำลายความเชื่อมั่น ในสื่อมวลชนทั้งสิ่งพิมพ์ อิเล็กทรอนิกส์ และออนไลน์มีเดีย เรื่องเหล่านี้จึงบ่งชี้ถึงด้านลบที่มีต่อการดำเนินตามนโยบาย go nuclear ความไม่มั่นใจในเรื่องดังกล่าวที่เห็นว่ารัฐบาลใช้ระยะเวลาในการตัดสินใจเรื่องนี้น้อยไป ได้สะท้อนใน personal blogs และ internet-based chat room ว่า รัฐบาลประมาทที่ตัดสินใจที่ go nuclear เพราะมีความเสี่ยงมากที่เกิดกรณี nuclear meltdown
- ประเด็นที่มากกว่านั้น คือ การที่ประเทศมีพื้นฐานทางธรณีและภูมิศาสตร์ที่ไม่เอื้อ เช่น แผ่นดินไหว Tsunami ใต้ฝุ่น น้ำท่วมดินถล่ม และภูเขาไฟที่ยังคุกรุ่นอยู่ แต่รัฐบาลกลับละเลยในเรื่องเหล่านี้ และรัฐบาลไม่ขีดความสามารถในการจัดการอุบัติเหตุขนาดใหญ่ เช่น เกิด tsunami ที่เกาะสุมาตราปลายปี 2004 เกิดแผ่นดินไหวขนาด 6.2 ริกเตอร์ที่ Yogyakarta ปรากฏว่า รัฐบาลไม่ช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่นอย่างทันการ ในขณะที่ภูเขาไฟที่ Sidoarjo district ซึ่งอยู่ทาง East Java ยังระเบิดและมีซีเมนต์ถ่ออยู่ ความเสียหายต่างๆมีทั้งเกิดขึ้น จากการทำของคนเราและการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาชีพวิศวกร เช่น เมื่อพฤษภาคม 2006 บริษัทน้ำมัน Lapindo Brantas ซึ่งขุดเจาะน้ำมัน การขุดไปกระทบกับแรงดันของภูเขาไฟ จึงเกิดการทะลักไหลของโคลน โดยอีก 3 ปีต่อมา เกิดความร้อนขึ้นในพื้นที่หลายพันเอเคอร์จนต้องมีการอพยพประชาชนออกไปจากพื้นที่ดังกล่าว
- หากพิจารณาความเสียหายขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้นแล้ว หากมีการสร้างไฟฟ้านิวเคลียร์แล้ว โอกาสของคนที่นี่ Jepara ดูจะเหมือนกับการเกิดขึ้นของโคลนร้อนที่เมือง Sidoarjo (กรณีดังกล่าวนิยมที่จะเรียกกันว่า the Lapindo mudflow after the company responsible for the drilling)

- Distrust อีกเรื่องหนึ่งในรัฐบาล คือ การคอร์รัปชันในระบบราชการ การสิ้นยุคของการจัดระเบียบใหม่ในปี 1998 ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการลดลงของการคอร์รัปชันในรัฐบาล แต่ในความเป็นจริง made it worst แม้วารัฐบาลปัจจุบันจะเริ่มกำจัด (eradicate) คอร์รัปชันในระดับประเทศ ในความเป็นจริงเป็นการริเริ่มที่มีข้อจำกัดเฉพาะโครงการเด่นๆเป็นที่รู้จัก (high - profile) ในขณะที่เรื่องนี้เป็นเรื่องในระดับรากของโครงสร้างและวัฒนธรรมของระบบราชการ เป็นโรคพฤติกรรมนิสัยของการทำงานในโครงการสาธารณะ มีการเปิดเผยโดยกลุ่มต่อต้านนิวเคลียร์ โดยการศึกษาของ Jakarta's Driyakara Collegge of Philosophy ว่า
คอร์รัปชัน มีการแพร่กระจายอย่างรุนแรงในโครงการของรัฐบาล ในความเป็นจริงกลายเป็นแนวปฏิบัติภายในของการปฏิบัติราชการในอินโดนีเซีย เราจะต้องตั้งความหวังว่า เหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นในโครงการของนิวเคลียร์ ในทางตรงกันข้าม การคอร์รัปชันมักจะเกิดขึ้นกับโครงการขนาดใหญ่ เราทราบกันดีว่าการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ Muria นั้น ไม่ใช่สถานที่เลือกอันดับแรก เราคิดว่าไม่มีรัฐบาลใด ที่เสนอโครงการโดยเสนอกำไรจากการทำรายได้ ที่พวกเขามีส่วนในการพัฒนาโครงการ (Suseno 2008)
- ฝ่ายสนับสนุนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ปฏิเสธในเรื่องนี้ว่า ไม่ใช่เรื่องของการคอร์รัปชัน การเลือกสถานที่ที่มีการแนะนำ แต่สถานที่ที่เลือกเป็นไปตามองค์ประกอบของการให้ความเห็นของ IAEA ในขณะเดียวกันในเรื่องนี้ ในปลายปี 2007 พบมีการฉ้อโกงคอร์รัปชันใน BAPETEN โดยเจ้าหน้าที่สองคนในการคัดเลือกซื้อที่ดิน ก็ถูกนำส่งคดีต่อศาลและศาลพิพากษาจำคุก 5 และ 7 ปี
- การอธิบายข้างต้น ไม่ได้เข้าถึงความเข้าใจของประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณ Muria Peninsula และทำให้ประชาชนไม่เชื่อถือรัฐบาล และเป็นเหตุผลสำหรับการต่อต้านนิวเคลียร์ – อย่างน้อยก็ในระหว่างนี้ ความไม่เชื่อมั่นนี้ เป็นเชื้อเพลิงอย่างดีที่จะก่อให้เกิด /เติบโตของ antinuclear movements ในอินโดนีเซีย ซึ่งกำลังทำงานตามรณรงค์ของการก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ที่ Muria ด้วยเช่นกัน

4. Organizing Resistance

- การเมืองภาคพลเมืองหรือการตื่นตัวขององค์กรประชาสังคมในอินโดนีเซียหลังปี 1998 หลังจากการลงอำนาจของซูฮาร์โต เป็นไปอย่างคึกคัก เกิดขบวนการของภาคพลเมืองทั้งในเมืองและชนบท ขบวนการต่อต้านโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในอินโดนีเซีย ก็เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนี้ โดยเริ่มเกิดขึ้นในระหว่างต้นปี 1990s ในยุคที่อำนาจอิทธิพลทางการเมืองซูฮาร์โตยังคงอยู่ โดยการรวมตัวของกลุ่มนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยในเมือง Jakarta /Yogyakarta / Surakarta เป็น the Indonesian Antinuclear Society เป็นขบวนการต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ Muria Peninsula แต่ไม่สามารถจะพัฒนาขบวนการใหญ่ได้ จึงมีการฟื้นฟูขึ้นใหม่ช่วงก่อนจะลงจากอำนาจของซูฮาร์โตโดยขบวนการนักศึกษาอีกรุ่นหนึ่งในปี 1996 แต่ก็หดตัวลงไปอีก เพราะการไม่ต่อเนื่องของผู้นำ จนกระทั่งมีการรื้อฟื้นนโยบายนิวเคลียร์ขึ้นในปี 2004 ขบวนการต่อต้านจึงเกิดใหม่

- ขบวนการต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ในอินโดนีเซีย มี 3 องค์กรเครือข่าย คือ

(1) Wahana Lingkungan Indonesia (Walhi)

เป็นกลุ่มนักเคลื่อนไหวผู้มีประสบการณ์ เป็นการรวมตัวของ NGO สิ่งแวดล้อมโดยมีตัวแทนมาจากจังหวัดต่างๆทั่วประเทศอินโดนีเซีย กลุ่มนี้ก่อตั้งขึ้นในปี 1980 สนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยเป็นฐานการเมืองสำหรับคนชั้นล่าง (grassroots politics) พวกเขาสนใจผลจากการพัฒนาของซูฮาร์โตที่เกิดต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ (Culla 2006) ในสากลกลุ่มนี้มีการเชื่อมโยงประสานความร่วมมือกับ Friends of the Earth และจุดแข็งของ Walhi ก็คือจำนวนของสมาชิกจำนวนมากที่เรียกว่า sahabat – เพื่อน ซึ่งก่อร่างเป็นเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ

ในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการต่อต้านนิวเคลียร์ของ Walhi จะแบ่งงานสนับสนุนโดยสำนักงานที่ central Java ทำหน้าที่เป็นสำนักงานตัวแทนตั้งอยู่ที่เมือง Semarang กลุ่มนี้จะสร้างปฏิบัติการรณรงค์ในพื้นที่ โดยการจัดตั้งกลุ่มชาวบ้านขึ้นเป็นส่วนๆ

(2) Greenpeace Indonesia

กลุ่มนี้รณรงค์เป็นแคมเปญในระดับชาติขึ้นในปี 2000 โดยกลุ่ม Greenpeace ประจำประเทศ โดยการสร้างอาสาสมัครเยาวชน นักศึกษาในเมืองใหญ่ เช่นที่ Jakarta /Bundung / Surabaya โดยการเคลื่อนไหวของกลุ่มนี้ก็ให้ความสนใจในเรื่องประเด็นเสี่ยงจากนิวเคลียร์เป็นประเด็นสำคัญ

(3) The Indonesian Antinuclear Society (Manusia)

เป็นการรวมกลุ่มของมืออาชีพและนักวิชาการ ที่เป็นนักวิทยาศาสตร์และวิศวกร โดยจัดการมีส่วนร่วมเป็น forum ในระดับสากล เช่น No Nuke Asia Forum

- ลักษณะการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้านข้างต้น มีลักษณะการดำเนินงานแบบต่างวิถีแต่มีมิติที่สัมพันธ์กัน มีรูปแบบการก่อตัวเป็นการต่อต้าน 2 รูปแบบ คือ (1) การสร้างฐานความรู้เรื่องการเสี่ยงของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ แล้วนำไปสู่ประเด็นทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ในการดำเนินงานข้างต้น จะสนับสนุนโดยนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรจากมหาวิทยาลัย เช่น University of Indonesia และ Bundung Institute of Technology แล้วมีการนำเอาผลงานเหล่านี้ไปเผยแพร่ในเว็บไซต์ ตัวอย่างที่น่าสนใจเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องตลกขบขัน (comic) ที่สร้างขึ้นโดยกรีนพีซ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดประเด็นนิวเคลียร์ไปยังเยาวชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการสัมมนา การจัด public forums ที่จะขยายข้อมูลให้กว้างออกไป (2) กิจกรรมที่จะเป็นสาระสำคัญในการจัดรณรงค์เป็น form of street actions สำหรับการสร้างความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ นั้น จากการสืบค้นของ Helena Falm (1994) การเคลื่อนไหวโดยส่วนใหญ่อยู่ในความสนใจ 3 เรื่อง คือ หนึ่ง การตั้งชื่อสำหรับ

- การเคลื่อนไหว (namely movement - activated) สอง การกระทำที่จะมีต่อรัฐ (state - activated) สาม การสื่อสารสาธารณะ
- **เรื่องแรก** เป็นการสร้างสนใจของสาธารณะโดยทั่วไป ให้รับรู้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากความเสียหายของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ยกตัวอย่างเช่นในระหว่างการสัมมนาของหน่วยงานรัฐที่มีรัฐมนตรีวิจัย-วิทยาศาสตร์ ไปเปิดงาน กลุ่มจะแสดงตัวคัดค้านในงาน หรือการประชุมโดยทั่วไปของกลุ่มกรีนพีซ **เรื่องที่จะกระทำต่อรัฐ** ผู้เล่นในบทบาทนี้ คือ Manusia กลุ่มนี้วางแผนที่จะมีต่อกฎหมายนิวเคลียร์ในปี 1997 ว่าเป็นกฎหมายที่ออกมายุคเผด็จการเบ็ดเสร็จของซูฮาร์โต เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมที่จะใช้ในในยุคสมัยประชาธิปไตยแบบโปร่งใส-ธรรมาภิบาล โดยยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญให้พิจารณา **ส่วนของสื่อ** เป็นช่องทางที่กลุ่มต่อต้านจะใช้สำหรับสื่อความคิดไปยังสาธารณะ งานสิ่งพิมพ์ งานอิเล็กทรอนิกส์ มีเดีย ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น **ประเด็นสำคัญอยู่ที่** ในอินโดนีเซียมีการปรับปรุงสาธารณูปโภคสำหรับข้อมูลข่าวสาร – อินเทอร์เน็ต จึงมีการใช้ เป็นช่องทางสำหรับการสื่อสารเรื่องความเสี่ยงของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ไปยังที่ต่างๆได้ทั่วประเทศ แต่ละกลุ่มต่างมีเว็บไซต์ของตนเอง อย่างน้อยจะมี weblog ที่จะเปิดรับข้อมูลข่าวสาร และติดต่อรวมตัวทางกิจกรรม เครื่องมือเหล่านี้ เป็นการแพร่กระจายการลดทอนข้อมูลข่าวสาร เรื่องโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ที่นำเสนอโดย BATAN โดยที่กลุ่มเหล่านี้เห็นว่า เป็นการสร้างสมดุลในข้อมูลข่าวสารเบื้องต้นสำหรับประชาชน

5. Local Environmentalists

- หลังจากการสิ้นยุคซูฮาร์โต ทำให้สังคมอินโดนีเซียแบ่งบานไปด้วยการก่อเกิดของประชาสังคม (civil society) เป็นเหตุประการสำคัญที่นำไปสู่การจัดตั้งขบวนการต่อต้านนิวเคลียร์และมีการพัฒนาขยายตัวออกไป และเกิดกระแสขึ้นไปทั่วในระดับท้องถิ่นด้วย ในขณะที่ Walhi และ Greenpeace เคลื่อนไหวต่ออำนาจรัฐในส่วนกลางในจาการ์ตา – ในประเด็นความเสี่ยงของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ทั้งสองกลุ่มกำลังผลิตและเผยแพร่ประเด็นนี้ไปยังท้องถิ่น ที่ที่มีการต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ Jepara
- องค์กรที่เข้มแข็งที่มีการต่อต้านในระดับชุมชนท้องถิ่น คือ Masyarakat Reksa Bumi (Marem) ที่มีความรู้สึกถึงการสูญเสียและมีความรัก ห่วงแทนต่อสังคมชุมชนและก่อตั้งขึ้นโดยกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีประวัตินักเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ
- Marem ก่อตั้งขึ้นในปี 2006 โดยกลุ่มคนเล็กๆจำนวนหนึ่ง ที่สนใจต่อการทำลายทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างรวดเร็วในพื้นที่ของเมือง Jepara มีการทำลายป่าเพื่ออุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ และเป็นเสาหลักของเศรษฐกิจของเมืองนี้มาระยะหนึ่งแล้ว กลุ่ม Marem พยายามที่จะช่วยเหลือเกษตรกรที่นี้โดยการสร้าง biofuel production โดยประสานนักธุรกิจจากนอกชุมชนท้องถิ่น

- เมื่อรัฐบาลประกาศ go nuclear ในพฤษภาคม 2006 ชั้นที่นี้ กลุ่ม Marem มีความเห็นว่าเป็นการบังคับและตัดสินใจโดย BATAN จึงแสวงหาพันธมิตรเพื่อนบ้านโดยรอบ ๆ Muria Peninsula เพื่อสร้างเป็นแนวร่วมในการต่อต้าน ประเด็นวิพากษ์ที่กลุ่มต่อต้านนำเสนอคือ (1) technological (2) ethical โดยที่ปรึกษาคนหนึ่งของ Marem ให้สัมภาษณ์ว่า

มีอยู่สองเหตุที่ว่า ทำไมจึงต่อต้านการสร้างโรงไฟฟ้าขึ้นที่ Jepara หนึ่ง – เรากลัวว่าจะไม่มีขีดความสามารถเพียงพอที่จะจัดการต่อ nuclear power – ไม่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่จะทำนายและควบคุมต่อพลังงานที่ผลิตขึ้นในการผลิตนิวเคลียร์ - รวมทั้งการตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีประเด็นทางภูมิศาสตร์สอง การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์ ไม่มีความชอบธรรม เพราะถ้าเป็นของชนชั้นนำไม่กี่คนแต่เป็นความหวังวูบวาบแล้วจากไป (harming) กับพลเมืองในชุมชนท้องถิ่น ถ้ารัฐบาลหวังจะช่วยประชาชน ก็ควรจะมึนโยบายสร้างทำไรที่เกิดขึ้นกับประชาชนทั้งปวง ไม่เฉพาะแต่คนที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- กลุ่ม Marem นำโดย Lilo Sunaryo ซึ่งเป็นเจ้าของโรงแรมเล็กๆในเมือง Jepara ซึ่งจบปริญญาเอกด้านวิศวกรไฟฟ้าจาก Taskhin ประเทศ Uzbekistan โดยที่ Sunaryo ประกอบอาชีพเป็นวิศวกรในจาร์กาตา 20 ปี ก่อนที่กลับมาทำงานธุรกิจโรงแรมที่บ้านเกิด เขาสนใจในปัญหาความยากจนที่เพิ่มขึ้นและการทำลายสิ่งแวดล้อม จึงรวมตัวกับผู้นำคนอื่นๆ ก่อตั้ง Marem ขึ้น เพื่อช่วยเหลือผู้คนทางด้านเศรษฐกิจสังคมในพื้นที่รอบๆ Muria Peninsula เขาสนใจในเรื่องของความเสียหายจากนิวเคลียร์ โดยคำแนะนำของนักวิชาการที่เขาตั้งเป็นที่ปรึกษา Marem คือ Iwan Kurniawan อดีตเป็นนักฟิสิกส์ทำงานที่ BATAN ซึ่งต่อมาเปลี่ยนบทบาทมาวิพากษ์ต่อพลังงานนิวเคลียร์ นอกจากนี้ยังมี Like Wilardjo อาจารย์วิชาฟิสิกส์ที่มหาวิทยาลัย Satya Wacana Christian University of Surakarta และ Budi Widiannarko นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ที่มหาวิทยาลัย Soegijapranata Catholic University ซึ่งตั้งอยู่ที่ Semarang
- ในพฤษภาคม 2007 Marem จัดประชุมสัมมนาสาธารณะ เพื่อวิพากษ์ต่อนโยบายโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ โดยผู้อาศัยทั่วบริเวณ Muria Peninsula เข้าร่วมประชุมและมีตัวแทนของสาขาวิชาชีพต่างๆ มาเป็นผู้บรรยาย เช่น วิศวกรไฟฟ้า นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม นักสังคมวิทยา นักกฎหมายจนถึงนักปรัชญา และมีการจัดพิมพ์เผยแพร่ผลการประชุมดังกล่าวต่อสาธารณะ
- สมาชิกโดยส่วนใหญ่ของ Marem เป็นนักบริหารธุรกิจ บางส่วนเป็นผู้จัดการในอุตสาหกรรมท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่จะมาจากบริษัท Djarum –บริษัทยาสูบและบริษัทบรรจภัณฑ์ – Pusaka Raya เพราะว่าพวกเขาเห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ การรั่วไหลของรังสี จะไปเป็นอุปสรรคต่อกิจการของบริษัท
- Marem ทำหน้าที่เปลี่ยนกระบวนการเข้าสู่อำนาจโดยชุมชนท้องถิ่น- สำหรับการต่อต้านโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เคยมีมาก่อนใน Jepara กลุ่ม Marem เข้าถึงทุกชุมชนหมู่บ้านในพื้นที่ จัดตั้งสมาชิกขึ้นในทุกชุมชน และจัดศูนย์กระจายข่าว ขึ้นเพื่อ updates ข้อมูลข่าวสารเรื่องนิวเคลียร์

- ผลงานของ Marem คือ การชุมนุมคนประมาณ 5,000 คน ในมิถุนายน 2007 โดยมีนักร้อง Franky Sahilatua และนักเทศ Emha Ainun Nadjib เข้าร่วมงานนี้ด้วย การแสดงการชุมนุมดังกล่าว แสดงถึงศักยภาพในการพัฒนาประชาธิปไตยในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการและการมีส่วนร่วมในการจัดการต่อนักการเมืองและราชการ ไปในขณะเดียวกัน

6. Religious Opposition

- การต่อต้านที่เกิดขึ้นใน Muria Peninsula ได้ขยายวงไปสู่วงการศาสนา จากนักวิชาการศาสนาอิสลามที่เรียกว่า ulama ในเมือง Jepara ไปยังส่วนกลางที่เรียกว่า Nahdlatul Ulama (NU)
- ในวงการอิสลามเคยมีการต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ เมื่อ 1990s ในสมัยที่ Abdurrahman Wahid เคยเป็นผู้นำ NU และประกาศต่อต้านโครงการนิวเคลียร์แต่ใน 10 ปีให้หลัง เขากลับทำในสิ่งตรงกันข้ามกับการเคลื่อนไหวของมวลชน ในการชุมนุมของชาวบ้านที่ Balong (หนึ่งในชุมชนของ Muria Peninsula) มีการปิดสำนักวิจัยของ BATAN ผู้นำ NU ในชุมชนจึงเปิดการประชุม dialogue ในเรื่องโครงการโรงไฟฟ้าขึ้น – bahtsul masa'il ซึ่งเป็นกระบวนการความในการพิจารณาเรื่องแบบอิสลาม
- กระบวนการเปิดให้มีการอภิปรายทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายค้าน โดยฝ่ายรัฐบาล ได้ชี้แจงถึงประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ชุมชน และความมั่นคงของพลังงานไฟฟ้าของประเทศ ในทำนองเดียวกันฝ่ายค้านก็นำเสนอประเด็นด้านลบที่จะเกิดขึ้นต่อสังคม กฎหมายและปัญหาทางเทคนิค พอเปิดการประชุม ที่ประชุมนักวิชาการอิสลามมีความเห็นโน้มเอียงไปในทางสนับสนุนโครงการ แต่มีความเห็นประการสำคัญที่สุดของ PCNU - NU ของ Jepara บอกว่า ถ้าไรทั้งหมดต้องเป็นของชุมชน ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวความคิด NIMMY syndrome อย่างไรก็ตามความคิดเห็นของชาวอิสลามข้างต้น เท่ากับเป็นการเพิ่มดีกรีการต่อต้านการดำเนินงานของ BATAN ไปอีกระดับหนึ่ง

7. Beyond Protest

- ในขณะที่รัฐบาลบอกว่า พลังงานนิวเคลียร์เป็นทางเลือกที่เหลื่ออยู่สำหรับการพัฒนาไฟฟ้าของอินโดนีเซียเพื่อแก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจที่เติบโตแบบถดถอย กลุ่มต่อต้านก็บอกว่า การบรรจุเรื่องพลังงานนิวเคลียร์เข้ามาไว้แผนจัดการพลังงานของชาติ เป็นเรื่องที่เร่งรีบและด่วนสรุป นักธุรกิจนิวเคลียร์กำลังต่อรองกับความเสี่ยง /ความปลอดภัยของประชาชนอินโดนีเซีย
- แต่เมื่อผู้อำนวยการด้านนิวเคลียร์ของฝ่ายต่อต้าน พิจารณาแผนพลังงานอย่างละเอียดแล้วพบว่า การคำนวณอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจชาติที่ใช้ตัวเลขของ Java ซึ่งเป็นเกาะใหญ่ที่มีคนอาศัยอยู่เป็นสัดส่วน 60 % ของประเทศ เป็นตัวแทนนั้น ไม่น่าจะถูกต้อง เพราะหลายปีมานี้เกิดภาวะที่เป็นปัญหาระหว่าง Java กับพื้นที่ส่วนอื่น (ผกผันต่อกัน) ซึ่งเป็นเรื่องนี้นักวิชาการสนับสนุนนิวเคลียร์ละเลยต่อปัจจัยนี้

- การคำนวณความต้องการของไฟฟ้าที่ไม่ขึ้นอยู่กับความเป็นจริง ระบบส่งไฟฟ้าของอินโดนีเซียก็ยังไม่สมบูรณ์ ด้วยข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์
- มีประเด็นที่นักเคลื่อนไหวตั้งประเด็นต่อการตัดสินใจเรื่องไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ คือ การไม่ขึ้นอยู่กับฐานความเป็นจริงของข้อมูลด้านทรัพยากร เช่น อินโดนีเซีย เป็นประเทศที่มีฐานทรัพยากร ไม่เหมือนกับญี่ปุ่นที่ไม่มีเรื่องนี้ –อินโดนีเซีย ควรจะพัฒนาพลังงานจากฐานทรัพยากรที่มี และน่าจะพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าขนาดเล็กและขนาดกลาง มากกว่าที่จะไปเสี่ยงกับโครงการขนาดใหญ่เช่นนิวเคลียร์
- ประเด็นที่เสนอโดยข้อเสนอนี้ คือ การพัฒนาแบบ rural-based micro-hydro systems ซึ่งเป็นโครงการที่พัฒนาขึ้นโดยกลุ่มอาสาสมัคร เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำมันแพงในระหว่างปี 1990s และสามารถที่จะใช้งานได้ในปี 2005

8. Conclusion

- การลงจากอำนาจของซูฮาร์โต เป็นโอกาสเกิดของขบวนการประชาสังคม และการเข้าถึงประชาธิปไตยในท้องถิ่น กรณีนี้เท่ากับว่า เป็นกระบวนการที่กระทำต่อการผูกขาดของพื้นที่ที่เคยเป็นของ technoscientific experts ในเอกสารศึกษานี้เริ่มต้นที่ขบวนการเคลื่อนไหวไม่เชื่อมั่น (distrust) ต่อขีดความสามารถของรัฐบาลที่จะบริหารจัดการต่อ high-risk technology เช่น นิวเคลียร์ บุคลากรของรัฐไม่มีความรู้ที่พอจะจัดการกับประเด็นข้อถกเถียงที่มีอยู่ การรับรู้โดยความรู้แบบสถาปนาเชิงประจักษ์ (epistemology) ในเรื่องของความเสี่ยง และพยายามที่จะนำเสนอให้รัฐพิจารณา
- 2 เรื่องที่สำคัญของการต่อต้านนิวเคลียร์ในหลังยุคเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จของซูฮาร์โต คือ (1) ความสัมพันธ์ที่มีกับโครงสร้าง – เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากการก้าวลงจากอำนาจทางการเมืองของซูฮาร์โต –สังคมเปิด วิธีของการต่อต้านนิวเคลียร์เป็นการรวมกลุ่มพันธมิตรระหว่างชนชั้นทางสังคม กลุ่มศาสนา และการเมือง เป็นการเคลื่อนไหวทั้งระดับชุมชนท้องถิ่น ระดับชาติและระดับ global (ผ่าน linkage) (2) คำว่า civil epistemology เป็นแรงขับเคลื่อนของฝ่ายต่อต้าน เช่น Walhi / Manusia / Greenpeace Indonesia / Marem / PCNU ซึ่งเป็นฐานทรัพยากรทางความคิดที่ตรงกันข้ามกับ BATAN โดยเฉพาะส่วนที่อธิบายในเรื่องของความเสี่ยง
- Solution ของฝ่ายต่อต้าน คือการนำเสนอ hydro – power สำหรับชุมชน – alternative energy movement ซึ่งเป็นมิติของความก้าวหน้า ออกไปจากการต่อต้านแบบขัดขวาง เพราะนำเสนอในสิ่งที่เป็นการพัฒนาไฟฟ้าเหมือนกัน แต่เป็นคนละมุม

.....
24 มีนาคม 2554